

Брюксел, 26.6.2013
COM(2013) 456 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно член 8а от Директива 98/70/ЕО относно качеството на бензиновите и
дизеловите горива и за изменение на Директива 93/12/ЕИО на Съвета**

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно член 8а от Директива 98/70/ЕО относно качеството на бензиновите и дизеловите горива и за изменение на Директива 93/12/ЕИО на Съвета

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В член 8а от Директива 98/70/ЕО (наричана по-надолу „Директивата“) от Комисията се изисква да докладва на Европейския парламент и на Съвета заключенията си относно разработването на методология на изпитване за оценка на рисковете за здравето и околната среда вследствие на употребата на метални добавки в горивата.

Метални добавки в горивата („МДГ“) са вещества, умишлено добавени към горивото (бензин, дизелово гориво и биодизел) с цел да се подобрят неговите функционални показатели¹. Тези добавки накрая попадат в околната среда, тъй като техният метален компонент не се разгражда по време на етапите на производство или употреба. Така те могат да се превърнат в източник на експозиция за хората и/или живите организми през целия си жизнен цикъл. Това може да въздейства евентуално върху здравето и околната среда^{2 3}. Това потенциално въздействие оправдава тяхното регулиране чрез определянето на пределно допустими стойности въз основа на принципа на предпазливост.

Директивата съдържа актуална към момента пределно допустима стойност за метилциклопентадиенил манган трикарбонил („ММТ“), която е 6 mg манган на литър. Тази стойност ще стане 2 mg манган, считано от 1 януари 2014 г. Тази пределно допустима стойност може да бъде преразгледана чрез процедурата по комитология въз основа на оценката, извършена съгласно методологията за изпитване, посочена в настоящия доклад.

2. ОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИАЛНИТЕ РИСКОВЕ ОТ МДГ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА И ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА

Използването на МДГ крие рискове за здравето и околната среда. Тези рискове зависят от редица фактори: вида на МДГ; нивото на концентрация; нивото и продължителността на експозицията; как се е стигнало до тази експозиция. Металните компоненти на МДГ биха могли да бъдат опасни за хората и околната среда поради присъщата си реактивност, токсичност и способността си да се натрупват в живите организми.

Ако дадено вещество се счита за опасно за здравето на човека и за околната среда, то трябва да бъде оценено и етикетирано в съответствие с изискванията на Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и

¹ Това зависи от много други фактори, като например степента на сгъстяване в двигателя, другите съставки на горивата и др.

² Специален комитет за нововъзникващи технологии към Института за изследване на въздействието върху здравето (HEI Special Committee on Emerging Technologies), 2011 г., „Бъдещето на автомобилните горива и технологии: да предвидим ползите и предизвикателствата, свързани със здравето. Съобщение 16 — Институт за изследване на въздействието върху здравето (Health effect institute). Бостън, Масачусетс, стр.26.

³ Международен съвет за чист транспорт (International Council on Clean Transportation), 2008 г., Стратегически план за периода 2009—2011 г.

опаковането на вещества и смеси (наричан по-нататък „Регламентът CLP“), преди да бъде пуснато на пазара.

Възможни източници на емисии, свързани с МДГ

Емисиите на МДГ могат да попаднат в околната среда през всички етапи на своя жизнен цикъл — от производството до депонирането им. Тези емисии могат да доведат до пряка или непряка експозиция на хора и живи организми на МДГ, на емисии на техни съединения или продукти от тяхното преобразуване и по този начин да увеличат потенциалния риск, който тези вещества представляват за здравето на човека и за околната среда.

За да се извърши оценка на потенциалното въздействие на МДГ върху съединенията, получени при изгарянето на гориво от превозното средство и/или оставащи в изпускателната тръба, е необходимо да се съпоставят емисиите, произведени със и без използване на МДГ. В този контекст Съвместният изследователски център на Комисията е разработил протокол за изпитване⁴ за мониторинг и изчисляване на данните за емисиите във връзка с МДГ, като се наблегне на етапа на употребата в рамките на техния жизнен цикъл. При този протокол измерванията се извършват в изпускателната тръба и емисиите се сравняват за гориво, съдържащо МДГ, и за същото гориво без МДГ. Протоколът за изпитване се основава на представителен за ЕС автомобилен парк и не съдържа предварително определени критерии за това дали е преминало изпитването или не. С протокола се цели:

- да се оцени въздействието на МДГ в краткосрочен план върху регулираните емисии (а именно HC, CO, NO_x, PM, PN и CO₂);
- да се измери масата на металните емисии, които са продукт от изгарянето на гориво, съдържащо МДГ⁵, и да се определи образуването на нови продукти при горенето, както и разпределението на праховите частици по размери за металите, свързани с праховите частици; и
- да се оцени въздействието на МДГ върху емисиите на двигателя на превозното средство и системата за контрол на емисиите в дългосрочен план.

Протоколът за изпитване е неразделна част от методиката, като употребата му е задължителна част от цялостната оценка на рисковете за здравето и околната среда, свързани с МДГ.

Възможни начини на експозиция

Основните евентуални начини за експозиция през целия жизнен цикъл на МДГ са следните:

⁴ Съвместен изследователски център (2011 г.), Протокол за оценка на въздействието на металните добавки в горивото върху показателите на емисиите от превозни средства (Protocol for the evaluation of effects of Metallic Fuel Additives on the emissions performance of vehicles).

⁵ Измерванията на емисиите следва да се извършват съгласно европейската процедура за одобрение на типа: „Отработилите газове се разреждат и се взема пропорционална проба в една или повече торбички. Отработилите газове, съдържащи се в торбичката, трябва да бъдат анализирани възможно най-бързо след края на изпитвателния цикъл.“ Процедурата е описана в Правило № 83 на ИКЕ на ООН, преработка 4, 26 април 2011 г.: „Единни разпоредби относно одобрение на типа на превозни средства по отношение на емисиите на замърсители в съответствие с изискванията относно горивото за двигателя“.

- при научноизследователска и развойна дейност, етапите на производство и съхранение;
- при предлагането на пазара, дистрибуцията и превозването;
- в момента на използване; както и
- от околната среда като цяло.

Очаква се, че експозицията в работна среда е възможна предимно в първите два етапа от жизнения цикъл, а експозицията на населението е ограничена до голяма степен до крайния етап. Експозицията се получава през устната кухина или през кожата, като вдишването е един от основните начини на експозиция при хората.

Резултати и отражение

В миналото опасенията във връзка с въздействието на МДГ (като например олово) върху здравето доведоха до постепенното им извеждане от употреба. Очевидно е, че МДГ имат метални компоненти, които биха могли да бъдат опасни за хората и околната среда поради присъщата си реактивност, токсичност и способността си да се натрупват в живите организми.

Разработват се нови вещества, за които обаче има ограничени налични данни относно въздействието им върху здравето и околната среда и се знае малко за тяхната екологична токсичност и токсичност. Определянето на тяхната токсичност⁶ и екологична токсичност е предварително условие за оценка на действителното им въздействие върху околната среда и здравето. Следователно съществува необходимост от разработването на методология за изпитване.

3. МЕТОДИКА НА ИЗПИТВАНЕ

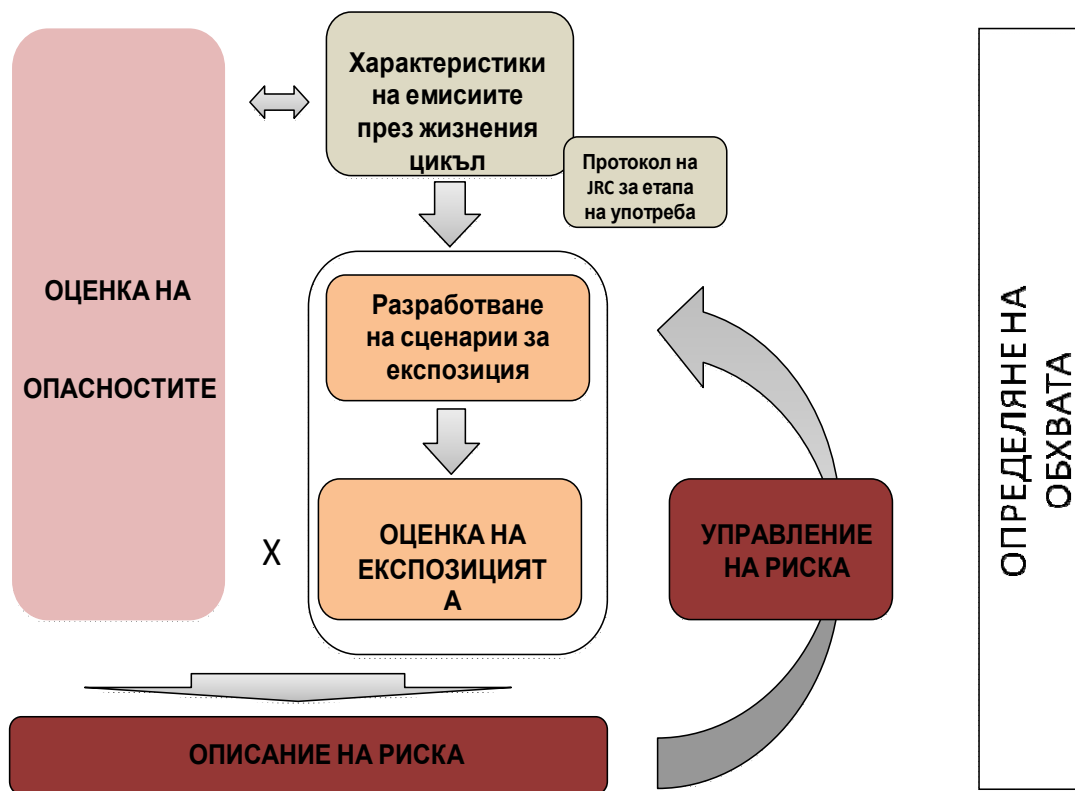
Целта на тази методология е да се оценят рисковете за здравето и околната среда вследствие на употребата на МДГ. Тя е предвидена като достатъчно обща, за да се прилага за всяка МДГ. Един цялостен подход, предхождащ оценката, с оглед оценяване на екологичните последици от употребата на различни химикали, продукти и технологии, може да се окаже необходим, за да се определят приоритети при предвижданите действия и да се осигури информация на лицата, отговарящи за управлението на риска, което ще им позволи да ориентират по-добре своите решения. Подобна метаоценка е показана по-долу:

⁶ Ако веществото/сместа съответства на критериите относно физическите опасности и опасностите за здравето или околната среда, то/тя се класифицира преди пускането на пазара (член 3, Регламент CLP). По този начин производителите трябва да използват цялата налична информация, включително информацията за сродни вещества, която може да бъде използвана. Освен това доставчиците на опасни вещества трябва да гарантират, че веществото/сместа са етикетирани и опаковани в съответствие с член 4 от Регламентa CLP. Накрая, независимо от тяхното количество, веществата или смесите, класифицирани като опасни, се съобщават от доставчиците в списъка за класифициране и етикетирание на Европейската агенция по химикали (чл. 39—42 от Регламентa CLP).

Пример за цялостен подход за оценка на риска при химичните вещества
източник U.S. EPA (2011 г.)

При разработването на методиката бе отчетено, че вече съществуват методи и процеси като например Регламента REACH и Регламента CLP. Регламентът REACH вече предлага насоки за оценка на рисковете, свързани с химичните вещества, поради което методологията следва да бъдат съгласувана с този вече съществуващ подход. Целта на тази методология обаче е да се оценят специфичните рискове за здравето и околната среда вследствие на употребата на МДГ. Следователно методологията, обобщена във фигурата по-долу, представлява използване на настоящата рамка за специфичните характеристики на МДГ.

Разяснения към фигурата по-горе:

Характеристики на емисиите през жизнения цикъл

Емисии могат да се излъчват през целия жизнен цикъл на МДГ и целта на този етап е да се предоставят насоки за прогнозиране на емисиите на МДГ в околната среда (т.е. във водата, почвата и въздуха), включително на изгорели съединения и продукти от преобразуването във фазата на употреба. На етапа на употреба в превозното средство е необходим протоколът за изпитване, разработен от Съвместния изследователски център на Комисията.

Всички подробности относно протокола за изпитване са на разположение на уебсайта на Комисията:

http://ec.europa.eu/clima/policies/transport/fuel/docs/fuel_metallic_additive_protocol_en.pdf

Оценка на опасността

Целта на тази стъпка е да се събира количествена и качествена информация относно възможните опасности за човека и околната среда в резултат на въздействието на МДГ, емисиите на съединения и продукти от преобразуването.

Оценка на експозицията

Оценката на експозицията е процесът на измерване или изчисляване на дозите или на концентрацията на веществото, на което хората и околната среда са или могат да бъдат изложени в зависимост от употребата на веществото. Оценката на експозицията се извършва на два етапа: разработване на сценарии за експозиция и изчисляване на експозицията както за хората, така и за околната среда.

Описание на риска

Описанието на риска трябва да се извърши чрез съпоставяне на очакваните нива на експозиция и прогнозираните нива без наблюдавано въздействие, съдържащи се в *оценката на опасността*, както за хората, така и за околната среда. Съотношението между експозицията и нивата без наблюдавано въздействие осигурява приблизителна оценка на риска и е показател за това а) дали е необходима по-точна оценка на риска и/или б) дали се налагат мерки за намаляване или управление на рисковете.

Управление на риска

Когато става дума за МДГ, управлението на риска обикновено представлява процес на постигане на равновесие между ползите и рисковете от веществата. Като се има предвид, че в тази методология се призовава за сравнителна оценка на горивата, формулирана за вариантите със и без съдържание на определени МДГ, информацията, предоставена на лицата, отговорни за управлението на риска, следва да им позволи да преценят по-добре компромисите във връзка с риска и ползите от МДГ в относително изражение, тъй като управлението на риска по своята същност представлява избор между различни варианти.

Всички подробности относно методологията⁷ са на разположение на уебсайта на Комисията:

http://ec.europa.eu/clima/policies/transport/fuel/docs/bio_report_en.pdf

Прилагане на методологията

Комисията отбелязва, че в методологията се предвижда всяка заинтересована страна, прилагаща методиката, да създаде консултативен съвет от членове, които са признати за безпристрастни и обективни специалисти в различни технически дисциплини, като например в технологиите за превозните средства и горивата, анализ на експозицията, здравни и екологични въздействия и оценка/управление на риска, „който да подпомага и съветва по време на подготовката и извършването на оценката“. Макар Комисията да не разполага с правно основание да изисква или регулира създаването на такива консултативни съвети, тя отчита факта, че подобен консултативен съвет може да допринесе за това да се гарантира, че резултатът от оценката може да издържи на научен контрол и освен това е надежден, възпроизводим и е получен по прозрачен начин. Съответно Комисията е готова да предостави консултации относно състава на даден консултативен съвет при поискване.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Очевидно съществува риск от въздействие върху здравето и околната среда в резултат от използването на МДГ. За да се оцени това въздействие е разработена методика, която трябва да бъде използвана от всяка страна, проявяваща интерес към определянето или преразглеждането на пределно допустими стойности за МДГ в Директивата.

Комисията ще следи прилагането на тази методология и ще предприеме всички подходящи инициативи.

⁷

Доклад, изготвен от BIO Intelligence Service за Европейската комисия: Разработване на оценка на риска за здравето и околната среда вследствие на употребата на метални добавки и методология на изпитване за тази цел (Development of a risk assessment for health and the environment from the use of metallic additives and a test methodology for that purpose).